

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi stran 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 18. V Ljubljani, 30. septembra 1902. Leto XIX.

Obseg: Apno v kmetijstvu. — Boj proti alkoholu. — O pridelovanju prav zgodnjega zelja na prostem. — VII. avstrijski vinarski shod v Kremsu. — Kmetijske razmere na Kranjskem. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Apno v kmetijstvu.

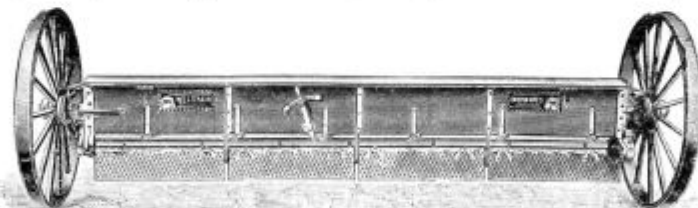
(Dalje.)

Apnjenje.

Koj, ko je apno razpadlo v prah, ga moramo raztrositi in pomešati z zemljo. Ugašeno apno se laže topi kakor ogljikovokislina in se bolj pomeša s prstjo ter vsled svoje jedkosti bolj vpliva. Sicer se tudi ugašeno apno v zemlji kmalu spoji z ogljikovo kislino, vendar nas izkušnje uče, da svojstva ugašenega apna vselej pridejo kolikortoliko do veljave, če smo le z njim prav ravnali.

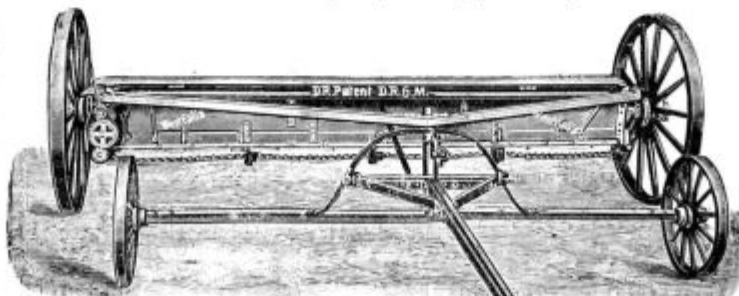
Če imamo apneni prah na kupcih, ga z lopatami enakomerno raztrosimo po njivi; če ga pa nimamo na kupcih, ampak nakonci njive, ali smo ga od doma pripeljali, tedaj ga počasi peljemo z vozom po njivi in ga odzadaj z voza razmetavamo po zemlji. Tudi se lahko razvozi s samokolnico in se sproti raztroša. Odločno najboljšo se pa apno raztroša s strojem, s trosilnikom, kakršnih imamo več sestavov. Podobi 45. in 46. kažeta

tak stroj, znan pod imenom „Vestfalija“*), ki apno pa tudi vsa umetna gnojila zelo enakomerno raztroša. Vestfalija ima na dveh kolesih predalnik za gnojilo, ki ga v prerezu kaže podoba 47., in iz tega predalnika gnojilo (apno) jemlje in raztrošajo trnji brezkončne verige. Podoba 49. kaže, kako trnji iz predalnika jemlje apno, in v podobi 48. je naslikan posamezen ud te verige. Manjši trosilniki se lahko rabijo brez sprednjega konca, vendar je delo mnogo boljše, če je stroj popoln, kakor ga kaže podoba 46. Vestfalija se dobiva v devetih velikostih, in sicer trosi 2 do 4 m na široko; vsako višje število ima 25 cm daljši predalnik. Množina, ki jo hočemo raztrositi na ha, se lahko uravnava od 40 do 2000 kg. Vestfalija s sprednjim koncem vred stane — kakor je široka — 580 do 795 K; 2 do 3 m široka se dobiva tudi brez sprednjega konca in stane 490 do 590 K. Na dan ta trosilnik potrosi 5 do 10 ha, če se z njim dela 10 ur. — Kdor ima mnogo zemlje, naj tro-

Podoba 45.

Trosilnik za apno (Vestfalija) odzadaj.

Podoba 46.

Trosilnik za apno (Vestfalija) odspredej.

*) Vestfalija se dobiva pri tvrdki Rud. Sack na Dunaju II Nordbahnstrasse 36.

silnik kupi za svojo rabo, kjer so pa posestva manjša, si ga gospodarji lahko naroče skupno. — Pri raztrošanju je vedno treba paziti — če je količkanj vetrovno — da se vozi proti vetru, da veter apneni prah odganja od ljudi in od živine, sicer bi utegnil biti neprijeten, posebno v očeh.

Apni naj se vselej le na suho zemljo in v suhem vremenu. Izkušnje so pokazale, da je ugodni vpliv apna, potresenega in z zemljo zmešanega v suhem vremenu, neprimerno ugodnejši kakor takega apna, ki je v zemljo prišel v manj ugodnih razmerah.

Tudi na to je paziti, da raztrošeno apno takoj pride v zemljo. Najbolje se to delo zvrši, če se njiva takoj povleče, ko je apno raztrošeno. To navadno tudi zadošča; le kdor želi apno bolj zmešati z zemljo ali ga je zelo mnogo potrosil, naj njivo še plitvo preorje, do 10 cm globoko. Na ta način se apno najpopolneje in najlepše zmeša z zemljo in njegov učinek je prav dober. —

Glede porabe laporja je omeniti, da ne zahteva posebnega pripravljavanja, ker precj lahko razpada. Lapor se nakoplje in kosi se jeseni zvozijo tja, kjer ga hočemo rabiti, ter se zlože v kupce. Zrak, voda in zimski mraz lapor tako zmečé in zdrobe, da razpade. Zgodaj spomladi ga raztrosimo, potem ga povlečemo, in če je treba tudi povalimo, da se bolj zdrobi. Čez nekaj časa ga zopet povlečemo, na njivi tudi podorjemo. —

Na travnikih bi poleg laporja z uspehom rabiti zmlet apnenec; ali takega pri nas sedaj še nimamo. Pač pa si prav lahko sami pripravimo za travnike izboren apneni gnoj. Ker bi ugašeno apno zaradi svoje jedkosti oškodovale rušo, ga rajši ne rabimo. In ker često laporja sploh nimamo, pomešamo potrebno množino apna med mešanec ali — če ga nimamo — med prst; to zmes nekaj časa pustimo, jo dobro predelamo ter potem raztrosimo po travniku in povlečemo s travniško brano. —

Sadnemu drevju se apni tako, da se pod krono okrog drevesa do korenin odkoplje zemlja, se dobro pomeša najbolje s tako mešanico, kakršna je priporočena za travnike, in potem se zopet spravi na svoje mesto.

Kterim rastlinam je najbolje apniti in kdaj.

Vse kmetijske rastline, ki jih pridelujemo pri nas, apno lahko prenašajo; zato ne bomo kmalu prišli v zadrego, da bi si ne vedeli pomagati. Apnimo tej ali oni rastlini, koristili bomo vselej, samo če prav ravnamo. Najbolj prav pa ravnamo, če apnimo tako, da ne sejemo takoj na poapnjeno zemljo, ampak apnimo toliko prej, da se apno unese. Če tako ravnamo, potem se nam ne bo bati, da bi kaka rastlina kaj trpela, niti občutljivejše ne; kvečjemu bi utegnili biti predivo po svežem apnu nekoliko bolj pusto. So pa nektere rastline, ki so bolj hvaležne za apno kakor druge; zato bomo morda boljše

storili, če tem apnimo. Znano nam je že, da detelje potrebuje največ apna; skušnje pa so pokazale, da pravočasno apnjenje tudi zelo ugodno vpliva na jara žita. To nam kaže, da bomo v prvi vrsti apnili tiste njive, kamor pride jarina, vanjo pa detelja; šele potem, če pride več polja navrst, da se apni, si bomo izbrali tudi druge rastline.

Apni se lahko vse leto, od pomladi do jeseni; to na učinek apna nima posebnega vpliva. Glavno je, da apnimo v suhem vremenu na suho zemljo in apno takoj spravimo v zemljo. Te razmere so za kmetovalca zelo ugodne, ker ne bo lahko primoran apnjenje zaradi neugodnega vremena opustiti. Če mu ne bo mogoče apniti sedaj, pa to stori drugikrat.

Koliko apna in laporja je treba za apnjenje.

Če bi se šlo le za to, da se zemlji dá toliko apna, da z njim izhaja, ko hrani rastline, bi bil račun precj enostaven, čeprav tudi tega ni mogoče popolnoma točno določiti. Ali misliti moramo na to, da apno ni le rastlinska hranilna snov, ampak ima v zemlji različne važne naloge; in dalje, da iz zemlje ne pride le tisto apno, kar so ga použile rastline, marveč ga mnogo odpelje tudi voda. Poleg tega nam pa še izkušnje kažejo, da je splošnji vpliv apna v različnih zemljah različen, zato bomo morali n. pr. pri apnjenju pešene

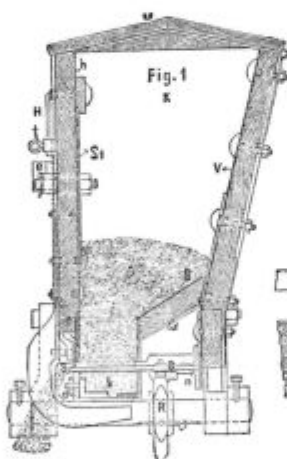
zemlje drugače postopati kakor pri apnjenju težke glinaste zemlje. V pešeni zemlji je vpliv apna večji, rekel bi ostrejši, zato moramo biti previdni ter moramo bolj slabo apniti, posebno če rabimo ugašeno apno. Sploh pa bomo na taki zemlji rajši rabili ogljikovokislo apno, oziroma lapor. V zvezni zemlji nasprotno večje množine ne bodo škodovale, rajše koristile, ker ima apno v taki zemlji dosti opravka. Če se torej vprašamo: koliko apna naj bo v zemlji, da ga bo zadosti, oziroma: kdaj in kako obilno naj apnimo, da bo prav? bomo opravičeno rekli, da v vsakem slučaju to določajo obstoječe raz-

mere, da ga je v zvezni zemlji treba nekoliko več kakor v rahli, da ga pa povprečno za došča v vsaki zemlji 0,3%; vendar bomo iz posebnih ozirov na skupnost zemlje za splošno podlago vzeli za primer naslednja števila:

Lahka peščena zemlja naj ima	0,3%	apna
" ilovnata " " "	0,3%	" "
težka " " "	0,4%	" "
" glinasta " " "	0,5%	" "

Ta števila bi utegnili biti v splošnem primerna in zadosti točna, v posameznih slučajih naj pa določajo poskušnje.

Če torej hočemo določiti množino apna za gnoj, upoštevamo prvič kakovost zemlje, in potem določimo, koliko apna zemlja že ima; kar nedostaja do normalne množine, to se ji doda. Tak bi bil prvi račun. Potem bomo upoštevali apno, ki ga zemlji vzamejo rastline, in pa ono, ki ga odpelje voda, ter bomo iz teh množin

Podoba 47.

Predalnik Vestfalije v prerezu.

Fig. 3

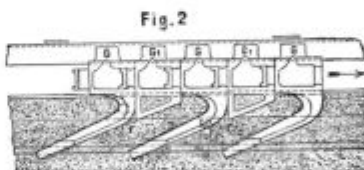

Fig. 2

Pod. 48. (zgoraj)

Ud razdeljevalne verige.

Pod. 49. (spodaj)

Trnji razdeljevalne verige v predalniku.

izračunili ono, ki jo bo zemlji treba dovažati z apnjenjem. Upoštevati moramo tudi tvarino, ki z njo gnojimo. V teh primerih je namreč upoštevano le čisto (živo) apno. Živo apno, ki ga kuhamo ali kupujemo, navadno ni čisto, ker tudi apnenec ni čist. Ker je dobrotta apna zavisna od njegove čistosti, je umevno, da je apno tem boljše in ga je tem manj treba, čim čistejši je bil apnenec. Če gnojimo z laporjem, je v njem apno spojeno z ogljikovo kislino in je pri določanju všteti le 56 %, ker je 44 % ogljikove kisline. Množino ogljikovokislega apna v laporju prav tako lahko sami določimo, kakor v prsti. Páson je uvidel potrebo in je sestavil tudi tak apnomer, da z njim preskušamo lapor, zelo apneno zemljo, pa tudi strt apnenec. Preskuša se popolnoma tako kakor z apnomerom za preskušanje prsti, le da se za preskušnjo ne cdehta 20 g, ampak samo 5, in apnomer za preskušanje laporja se le v toliko loči od navadnega, da njegova mera kaže do 50 %. Če torej namestu 5 g tvarine, ki jo hočemo preiskati, vzamemo le 2½ g, potem lahko preskušamo vsako apneno tvarino: vsak najboljši lapor in najčistejši apnenec, ker nam apnomer v tem slučaju kaže do 100 % ogljikovokislega apna.*

Poglejmo torej, koliko apna in laporja bo treba zemlji dodati, da ga bo imela toliko, kolikor ga ji je

Če orni plast, globoki	apno pomno- žimo za	potrebujemo												
		apna, če je v njem čistega					laporja, če je v njem ogljikovokislega							
cm	%	100	95	90	85	80	75	70	60	50	40	30	20	
30	0-1	21.75	23	24	26	27	52	55	66	78	97	129	194	
	0-2	43.50	46	48	51	54	104	111	129	155	194	259	388	
	0-3	65.25	69	72	77	82	155	166	194	233	291	388	583	
	0-4	87	92	97	102	109	207	207	222	269	311	388	518	777
	0-5	108.75	114	121	128	136	259	277	324	388	485	647	971	1456
25	0-1	36.25	38	40	43	45	86	92	108	129	162	216	324	
	0-2	72.50	76	81	85	91	173	185	216	259	324	432	647	
	0-3	108.75	114	121	128	136	259	277	324	388	485	647	971	
	0-4	145	153	161	171	181	345	370	432	518	647	863	1295	
	0-5	181.25	191	201	213	227	432	462	539	647	809	1079	1618	
20	0-1	29	31	32	34	36	69	74	86	104	129	173	259	
	0-2	58	61	64	68	72	138	148	173	207	259	345	518	
	0-3	87	92	97	102	109	207	222	269	311	388	518	777	
	0-4	116	122	129	136	145	276	296	345	414	518	690	1036	
	0-5	145	153	161	171	181	345	370	432	518	647	863	1295	
15	0-1	21.75	23	24	26	27	52	55	66	78	97	129	194	
	0-2	43.50	46	48	51	54	104	111	129	155	194	259	388	
	0-3	65.25	69	72	77	82	155	166	194	233	291	388	583	
	0-4	87	92	97	102	109	207	207	222	269	311	388	518	
	0-5	108.75	114	121	128	136	259	277	324	388	485	647	971	
10	0-1	14.25	15	16	17	18	34	36	43	52	64	86	129	
	0-2	28.50	30	31	33	35	69	74	86	104	129	173	259	
	0-3	42.75	45	47	50	53	104	111	129	155	194	259	388	
	0-4	57	60	63	67	71	155	166	194	233	291	388	583	
	0-5	71.25	75	79	84	89	207	222	269	311	388	518	777	
5	0-1	7.125	7.5	7.8	8.2	8.6	17.3	18.5	21.6	25.9	32.4	43.2	64.7	
	0-2	14.25	15	16	17	18	34	36	43	52	64	86	129	
	0-3	21.375	22.5	23.5	25	26.25	51.75	55	66	78	97	129	194	
	0-4	28.5	30	31	33	35	69	74	86	104	129	173	259	
	0-5	35.625	37.5	39.5	42	44.25	89.25	95	114	139	173	229	345	

* Tudi ta apnomer — »Dr. Passon's Kalkmesser für Mergelarten etc.« — se naroča pri Tisnu ter stane 42 K.

z ozirom na njeno zveznost treba, da bo v najugodnejšem stanu. Pri računih se nam je ozirati na težo prsti.

Švarc (Schwarz) je določil težo

barski prsti na	236 g za l
pesku	1557 " " "
ilovici	1497 " " "
glini	1283 " " "

Če barsko prst izpustimo ter vzamemo iz ostalih števil povprečno število namesto 1446 okroglo 1450, oziroma težo prsti računamo 1.45, dobimo števila, navedena v naslednjem pregledu*. (Glej zraven stoječo kolono).

Ta števila kmetovalcu jasno kažejo važnost, da svojo zemljo pozna in ji vé za gnojenje določiti pravih deležev, čeprav števil dejansko ne bo rabil vseh in morda tudi ne v tej natančnosti, kakor so izračunjena.

Glede apnjenja sadnemu drevju mi je opomniti, da drevje dobi svoj delež, ko se apni sadovnjak; če se pa iz kteregakoli vzroka apni drevju samemu, se je ozirati na oni del zemlje, ki po njem rasejo korenine. Vobče se uči, da drevesne korenine v zemlji segajo tako daleč, kakor veje (krona) nad njo. Po tem pravilu lahko za vsako drevo izračunimo, koliko prostora zavzema. V naslednjem pregledu sem izračunil za drevje razne velikosti, koliko zemlje zavzema in koliko drevesom se pognoji z ono množino apna, ki je potrebna za 1 ha.

Če je od srede drevesa do kraja kapa (polmèr krone)	potem drevesna krona pokriva zemlje	in z množino apna za 1 ha se pognoji	
		m	dreves
0.5	0.8		12.500
1	3.1		3.226
1.5	7.1		1.408
2	12.6		794
2.5	19.6		510
3	28.3		353
3.5	38.5		260
4	50.3		199
4.5	63.6		157
5	78.5		127
5.5	95		105
6	113.1		88

Zdaj pa vzemimo nekaj primerov!

A ima peščeno zemljo, ki slabo rodi. Obdeluje jo 20 cm globoko. Kemijska preskušnja je pokazala, da je v tej zemlji le 0.05 % apna.

B ima lahko ilovnato zemljo, ki je po nekterih krajih tako plitva, da jo obdeluje le 15 cm globoko. Gnojenje le malo izda, zato jo je preskusil in je našel, da ima samo 0.1 % apna v sebi.

C ima težko ilovnato zemljo, ki je sicer še precej rodovitna, pa se težko obdeluje. Obdeluje jo do 25 cm globoko. Preskušnja je pokazala 0.2 % apna.

Kako si bodo ti gospodarji pomagali?

* V pregledu sem se oziral na primese v apnu ter sem vzel 80—100 % apno. — Lapor ima največ 75 % ogljikovokislega apna v sebi; če ga ima manj kakor 20 %, se pa ne izplača, da bi ga rabili; vzel sem 20—75 % nega. — Pri čistem apnu sem zaradi točnosti drugih računov izračunil tudi kilograme, pri drugih številih sem jih upošteval le toliko, da sem jih pod 50 izpuštil, nad petdeset pa računil za stot (100 kg). — Primese v apnenih gnojilih nisem upošteval pri povečanju zemljske prostornine.

A bo moral nedostavno apno pomnožiti na 0·2 %; nedostaja mu ga torej 0·15%. Na razpolaganje ima 50 % en lapor. Če pogleda v „pregled“, tamkaj ne najde 0·15, ampak 0·1, 0·2 i. t. d. Vzame torej 0·1 in pa še polovico toliko. Ker svojo zemljo obdeluje 20 cm globoko, poiščimo v pregledu najprej v prvem podolžnem predelu globokost orne plasti 20 cm, in v drugem predelu 0·1%. V tej vrsti pojdemo vodoravno do števila pri laporju, ki je ravno pod 50%; tamkaj imamo število 104; to se pravi: če apnimo s 50%nim laporjem, ga potrebujemo 104 q, da 20 cm globoki orni plasti dodamo 0·1% apna. Ker pa A potrebuje 0·15% apna, vzame $104 + 52 = 156$ q 50%nega laporja na ha.

B bo svoji zemlji dodal toliko apna, da ga bo v vsi orni plasti, t. j. 15 cm globoko, imela 0·3%. Ker nima laporja, bo kupil apna, ki ga v bližini dobi 95%nega. Če pogleda v pregled, dobi pri 15 cm globoki orni plasti, ki ji hoče apno pomnožiti za 0·2%, pod 95%nim apnom število 46. B bo torej kupil, 46 q apna, da ga ugasi in potrosi na ha.

C - u bi morda zadoščalo, če bi svoji zemlji apno pomnožil za 0·1%, torej na 0₃; kar pa ima zvezno zemljo, bo gledal, da jo tudi v tem oziru zboljša, da zveznost zmanjša, da bo prst bolj rahla; dodal ji bo torej 0·2% apna, da ga pomnoži na 0·4%. Ker pa tudi on nima laporja, bo moral kupiti apna, ki ga tudi v bližini dobi 95%nega. Toda on orje 25 cm globoko, zato mora v pregledu pri tem številu pogledati, in našel bo, da potrebuje 76 q apna na ha, če ga v orni plasti hoče pomnožiti za 0·2%.

Ko smo zemlji dali toliko apna, kolikor ga zahtevajo njene, ali bolje gospodarske razmere, je treba misliti na to, kako jo bo v takem stanu obdržati, kako jo bo zanjapre apniti, da tudi nadalje ne bo trpela pomanjkanja. — Upoštevati je treba, koliko apna zemlji vzamajo rastline in koliko ga ji odpelje voda. Kar apna zemlji vzamejo rastline, je mogoče izračunati le iz množine pridelkov. Ker so pa ti zelo različni na različnih zemljah, pa tudi na eniisti zemlji v različnih letih, tu ni mogoče podati popolnoma določenega števila. Potem pa tudi vse to apno ni izgubljeno, saj ga mnogo pride s krmo v gnoj in z gnojem zopet na njivo. — Mnogo več apna iz zemlje odnese voda. In to je za vselej izgubljeno. Pa tudi tega apna v splošnem ne moremo določiti, ker ga gre iz nektare zemlje mnogo več kakor iz druge. Znan nam je slučaj, da voda odpelje 540 kg apna na leto iz ha zemlje. Ali tam so za to posebno ugodne razmere, ker voda vedno odteka po drenažnih ceveh. Kjer so razmere neugodnejše, tam tudi izguba na apnu ni tako velika; morda je celo zelo majhna.

Ker torej pri določanju, koliko apna je nadomestiti za vsakoletno izgubo, nimamo splošno veljavnih točnih števil, se moramo zadovoljiti z dejanskimi izkušnjami, in te nam pravijo, da je zemlji vsako leto nadomestiti vsaj 3 q apna na ha. Skrben kmetovalec si bo to zapomnil, pa se ne bo zadovoljil, ampak bo poskušal, ali je ta množina za njegove razmere pravilna ali ne; kajti mnoge druge izkušnje so pokazale, da je včasih na leto nadomestiti 5 do 6 q apna na ha.

Zdaj se pa vpraša: ali naj se zemlja apni vsako leto, ali na več let? Nekdaj so apnili z velikimi množinami apna ali laporja za mnogo let, danes pa tega ne delamo več; čim pogosteje moremo apniti, tem bolje je. Vendar pa ne bomo vsako leto apnili vse zemlje, ampak na več, povprečno na 4 ali 5 let,

primerno gospodarskim razmeram. Pri apnjenju se bomo držali naslednjih pravil:

1. Doba, ko se apnjenje na eniisti zemlji ponovi, naj ne bo predolga, povprečno 4 do 5 let.
2. Lahka zemlja naj se pogosteje apni kakor težka, pa z manj apna.
3. Za leto in hektar se vzame 3 do 6 q apna.
4. Če se apni z laporjem, je računati stem, da je v njem le gotova množina ogljikovokislega apna in da ima to le 56% čistega apna v sebi; 9 q ogljikovokislega apna n. pr. je nekako toliko, kolikor je 5 q čistega apna. — Če bi apnili za pet let ter bi vzeli po 3 q apna na leto, bi ga potrebovali 15 q, 50%nega laporja pa 54 q.
5. Skrbeti moramo, da razmere svoje zemlje s preskušnjami tako spoznamo, da bomo vedeli določiti pravo množino apna.

Boj proti alkoholu.

Alkoholizem je utemeljen ponajveč v nezdravih socialnih razmerah. So še drugi vzroki, ki vplivajo na njegovo razširjanje, a beda in uboštvo sta glavna činitelja, ki sta povzročila, da se je alkoholizem po nekterih krajih tako razširil. Pijemo tudi mnogo iz navade, a največ takrat, če smo žalostni, da pozabimo na svoje križe in težave.

Boj proti alkoholu se je začel že v davnih časih; že svetopisemski preroki so rohnili proti pijančevanju. V sedanjem stoletju se je tudi v Evropi začelo močno gibanje zoper razširjanje tega strupa. Osnovale se je mnogo društev zmernih ljudi, ki pa niso imela zaželenega uspeha, ker se niso zavedala, da je alkoholizem največja posledica socialne bede ter da ni trajnega zboljšanja na tem polju brez socialne preosnove. Tudi v naši državi se je že gledalo na to, da se alkoholizem ne razširja. Lani se je vršil na Dunaju mednarodni shod, in na tem shodu je ministrski predsednik navajal vzroke razširjanju alkohola in povedal tudi več sredstev, kako bi se temu v okom prišlo. Na tem shodu so bile po svojih odposlancih zastopane vse važnejše države, kar nam priča, da so vlade začele spoznavati nevarnost, ki preti narodom od alkohola, ter da so državniki pripravljeni storiti kaj resničnega proti tej bolezni človeške družbe.

Na omenjenem shodu je avstrijski minister za uk in bogočastje poročal, da je l. 1898 v enem samem industrijskem okraju potrošilo 25·000 prebivalcev dva milijona kron za alkohol, torej vsaka oseba povprečno 80 kron. V vsi Avstriji se je l. 1900 izpilo opojnih pijač za 1600 milijonov kron. Na Češkem je bilo zadnja leta 25 tisoč policiji znanih pijancev, na ktere smemo računati 75 tisoč otrok, ki so zaradi strasti svojih roditeljev izpostavljeni največji duševni in telesni bedi. Na Dunaju pije polovica šolskih otrok. To je strašno, kajti baš mladina do 16. leta naj bi ne poznala alkohola. Naučni minister je rekel, da se v Avstriji polovica blaznih rekrutira iz bivših alkoholikov; istotako je pripisati 60—80% surovih zločinov in 30—40% samomorov akutnemu zastrupljenju po alkoholu.

Nesreča pijančevanja se prenaša na potomstvo. Učenjak Burnavil (Bournawille) je poročal, da so našli pri tisoč bebcih 471krat kronični alkoholizem očeta, 84krat matere, a v 65 slučajih sta bila pijanca oče in mati. Tudi božjast otrok je navadna posledica pijančevanja roditeljev.

Na Finskem so prepovedale vse kmetske občine, to je dva milijona ljudi, prodajanje in kupovanje vina, piva in različnega žganja; večinoma se je prepovedalo tudi vsako pridelovanje alkohola. Taisto zahteva vedno naraščajoča stranka tudi v mestih. Na Finskem je torej dejanski odpravljena vsa beda, ki jo je povzročal alkohol med dvema milijonoma ljudi. Odpravljene pa še niso tudi tam vladajoče slabe družabne razmere. Finsko ljudstvo je spoznalo, da mu alkohol sesa mozeg iz telesa in denar iz žepa, zato je z vso svojo moralno silo odpravilo alkohol in stem veliko uboštva in bede, ki si jo je zakrivilo samo.

V boju proti alkoholizmu prednjači Rusija, ki je uvedla monopol na žganje. Ta ji nese 850 milijonov rubljev dobička, in od njega porablja en del v svrhu društev proti alkoholizmu. Vsled monopola na žganje se je na Ruskem vsekakor zmanjšalo pijančevanje. Zlasti zapiranje žganjarij ob nedeljah je zelo koristno. Da ima monopol dobre posledice, dokazujejo tudi zapiski ruskih sodišč in ječ.

Zlasti blagonosno deluje l. 1883 v Kaselu ustanovljeno društvo proti zlorabi opojnih pijač. Ono stoji na stališču, da je opravičen le boj proti nezmernemu pitju, ter dela zlasti na to, da se zboljšajo družabne razmere, ki sedaj silijo delavca in kmeta, da iščeta tolažbe v alkoholu.

Nobena beda in nevarnost ne zahteva dandanes tako silno, da jo odpravimo, kakor pijančevanje in pitje sploh; kajti nesreče, ki nastajajo vsled alkohola, prehajajo kot dedščina od starišev na otroke in otrok otroke. Beda, ki jo povzroča alkohol v kakršnisobni obliki, se ne da nikdar več popraviti. Ko bi tudi pri nas prepovedali in že enkrat pričeli bojevati odločen boj zoper alkohol v vseh oblikah, ki nam nič ne koristi, temveč samo škoduje! Zlorabo alkohola je kar najbolj obsojati; poginili so že celi narodi, ki so se udali tej strasti. Tudi nam je v veliko pogubo razširjenje alkoholizma; rodovi se slabe, prebivalci se redčijo ravno zato, ker se vsled alkohola tako ne množi prebivalstvo.

„Domovina“.

0 pridelovanju prav zgodnjega zelja na prostem.

Vsaka kuhinjska ali zelenjadna rastlina je tem bolj cenjena, tem dražja, čim prej pride na trg, oziroma v kuhinjo. Zato se velika večina zelenjadnih rastlin v gosposkih vrtih in v vrtih blizu velikih mest prav zgodaj prideluje, oziroma sili v posebnih gorkih lehah. Siljene rastline res niso nikoli tako dobrega okusa, kakršnega so na prostem pridelane, pa ravno zaradi njih zgodnosti se cenijo ter drago plačujejo, veliko dražje, kakor pozneje na prostem pridelane, dasi so te veliko boljšega okusa.

No, manj premožen človek si siljene zelenjadi pač ne more privoščiti, vsaj pogostokrat ne, zato si pa želi na prostem pridelano kar najprej mogoče dobiti na mizo. Med zelenjadne rastline, ki se v gosposkih in v mestnih vrtih redno vsako leto pridelujejo ali silijo v gorkih lehah, spada odločno tudi zgodnje zelje ali zgodnji kapus. Zgodnje zelje se pa more neprimerno bolj zgodaj pridelovati kakor ga po navadnem načinu pri nas na prostem pridelujejo, če se prideluje po prezimljenih sadikah. Z pomočjo prezimljenih sadik prideluje se pa zgodnje zelje takole.

Koncem avgusta, pričetkom septembra — v Vipavi, na Goriškem, v Istri še celo zadnje dni septembra

— se vseje seme prav zgodnje vrste zelja, kakor ivanskega zelja, zgodnjega podolgovatega dunajskega zelja ali zgodnjega erfurtskega itd. na obsenčne lešice. Kakorhitro se rastlinice dobro prekrizajo, to je, kakorhitro nastavijo h kličnim listom prva dva prava listka, se prav na gosto začasno presade na bolj pusto, vsekakor pa prav preksolnčno lešico. Presade se tako, da pride na vsakih 5 cm v čveterokotu ena rastlinica. Tako gosto začasno presajanje se v vrtnarstvu imenuje pikiranje rastlin.

Kadar pikirane rastline dosežejo velikost ravno pravnih sadik, se jim mora zabraniti daljnje bujno razvijanje, daljnja bujna rast. To se pa stori na ta način, da se ali vnovič prepikirajo, ali pa se puste, da trpe primerno sušo, kar se stem doseže, da se jim ob suhem vremenu nič ne priliva, ob deževnem pa da se s čim pokrijejo, tako da jih dež ne more namočiti. Izkratka, s takimi rastlinami se mora tako postopati, da do zime dorasejo le toliko, da se more o njih reči, da so ravno pravšne za presajanje. Čez zimo se take sadike puste popolnoma na miru do pomladi. Prihodnjo pomlad se pa prezimljene sadike, kakorhitro zemlja in vreme to dovolita, presade na stalno mesto. Najboljše mesto za nje je prav preksolnčna, pred burjo in severom zavarvana lega s prav dobro, močno zagojeno zemljo. Obdelovanje obstoji v tem, da se po enkrat ali dvakrat okopljejo, da se jim po potrebi priliva, po kakem dežju enkrat še celo z gnojnico, in da se z njih obira mrčes, če se na njih prikaže. Tako pridelano zelje naredi po skušnji na vrtu nekdanje deželne vinarske in sadjarske šole na Slapu do binkošti že prav lepe trde glave, ki se prav lahko spravijo v denar.

Prav na isti način se da v pravem podnebjju pridelovati tudi zgodnji ohrovt. Prvi pogoj je seveda prava zgodnja vrsta, kakor je na primer italijanski marcelin, ali ulmski, ali dunajski zgodnji ohrovt.

Prav izborno se da na ta način pridelovati tudi zgodnja karfijola, ki ima še višjo ceno kakor zgodnje zelje ali zgodnji ohrovt. Koleraba se pa na ta način ne da zgodaj pridelovati, kajti njene sadike zime ne prestanejo.

Kako prav bi bilo, če bi se naši Vipavci, Goričani, Istrijani in tržaški okoličani lotili pridelovanja takih zgodnjih kuhinjskih ali zelenjadnih rastlin. Še lepši denar bi lahko zanje dobivali, kakor ga dobivajo vrli Brici že zdaj za svoj zgodnji ledrik, grah in krompir.

R. Dolénc.

VII. avstrijski vinarski shod v Kremsu.

Ta shod se je vršil od 13. — 17. t. m. v Kremsu na Nižeavstrijskem in se ga je udeležilo na stotine večakov iz raznih kronovin Avstro-Ogrske.

S tem shodom je bila spojena razstava raznega vinogradniškega orodja ter drugih vinogradniških in kletarskih priprav, n. pr. raznovrstni mehovi, cedila, mlini, raznovrstne sesalke, stiskalnice, škropilnice, razne mrčese pokončujoče priprave ter snovi za kajenje zoper spomladanske mrazove in končno nekaj najnovjših strelnih priprav.

Razen te razstave je bila razstava in pokašnja raznovrstnih mladih in starejših nižeavstrijskih vin. Pri tej razstavi, odnosno pokašnji, se je nudila ugodna prilika spoznati dobroto pravilno napravljene nižeavstrijskega vinskega pridelka. V resnici so bila nektera vina prav izborna, posebno veltlinec (glavna nižeavstrijska trta) in traminec iz leta 1900. Pa tudi druga

vina, n. pr. rulaudec, modra frankinja, portugalka i. dr. so delala čast ondotnim vinogradnikom. Čistost in miloba ondotnih vin, posebno pa lepa snaga v kletih, kaže jasno, da so Nižeavstrijci glede kletarstva na mnogo višji stopnji kakor v drugih, posebno v južnih kronovinah. Gotovo pa je, da je tudi tam, kakor povsodi drugod, še mnogo zanikarnih vinogradnikov. Ne sme se pa zamolčati, da se v tem oziru na Nižeavstrijskem mnogo več stori kakor drugodi, kajti tam je skoraj v vsakem večjem okraju vinarska in sadjarska šola, kjer imajo vinogradniki vedno priliko poučiti se o napredku v vinstvu in kamor lahko pošiljajo svoje sinove, da se v enem letu (v manjših vinarskih in sadjarskih šolah traja pouk le po eno leto) pouče v vsem, kar potrebujejo za domačo rabo. Razen tega je pa tam nastavljenih mnogo več potovalnih učiteljev in drugih državnih strokovnjakov, ki ljudstvo poučujejo ob raznih prilikah. Tudi so železniške, vodne in druge zveze na vse strani goste in jako ugodne, kar vsako potovanje in prevažanje zelo olajšuje. Sploh se mora Nižeavstrijsko smatrati za nekako majhno obljubljeno deželo.

Shod samnasebi je bil živahen, ker so se razpravljale nektre za nas prav važne stvari, tako n. pr. „smer za preuredbo vinske postave“, „carinske in trgovinsko-politične zahteve avstrijskega vinstva in vinske trgovine“, „vinarske razmere in vina v Avstriji“. Razen teh je bilo na dnevnem redu še drugih bolj ali manj važnih razprav. Pri točki „carinske in trgovinske zahteve avstrijskega vinstva“ se je sprejela resolucija, da se ima carina na italijanska vina zvišati zopet na 20 gld. v zlatu ter da je treba obrtni pozornost tudi na uvažanje vina iz Ogrske, oziroma Francoske, kajti vsak najmanjši uvoz tujih vin v Avstrijo je našemu vinstvu v občutno škodo.

Tudi zastopniki raznih ministrstev so se tem predlogom pridružili ter so obljubili delovati po svojih močeh v prid avstrijskemu vinstvu.

Udeleženci so napravili več poučnih izletov v bižnje in oddaljeneje lepe vinorodne kraje na Nižeavstrijskem ter so marsikaj videli in slišali, s čemer se bodo mogli tudi v svojem kraju okoristiti.

Z veseljem moramo še povedati, da se je poleg odposlancev udeležilo tega shoda več znanih in vnetih vinogradnikov in graščakov iz Dolenjske in celo iz Belokrajine. Prihodnji, čez 3 leta vršeči se shod bo v Dalmaciji ali pa v Mariboru. F. G.

Kmetijske razmere na Kranjskem.

(Dajce.)

10. Delavsko vprašanje.

Delavsko vprašanje, ki je pri nas v glavnem poselsko, je silno pereče, a je v najožji zvezi s sedanjimi razmerami. S praznimi besedami se to vprašanje ne reši, kajti tudi kmetijski delavec in posel se dandanes zavedata in se bosta vedno bolj zavedala svoje veljave, in jih s sladkimi besedami poleg slabe plače in pasjega življenja ne bomo pridržali na kmetijah. Delavec ima danes drugo socialno stališče; on se zaveda svojega važnega položaja v narodnem gospodarstvu in zahteva primerno odškodnino za delo, ki ga posveti pridelovanju. Ali smemo kmetskemu delavcu zameriti, če gre tja, kjer se njegovo delo bolje ceni in mu je dana prilika, da postane samostojen? Ne! Naš kmetovalec pa v sedanjih žalostnih razmerah svojemu poslu ne more dati dobrega in delavcu ne dobrega in trajnega zaslužka, zato pa delavstvo hodi proč iz kmetij k obrtni in v mesta. Povzdignimogmotno in socialno naš kme-

tijski stan, pa bode mogel svojega sotrudnika boljše plačevati in mu tudi priskrbeti boljše socialno stališče, in rešeno bo kmetijsko delavsko vprašanje. Z umnim in primerno urejenim gospodarjenjem, s porabo strojev, z zloženjem naših zemljišč, z združevanjem v skupno delo moremo prihraniti neverjetno veliko delavnih sil in vsled tega pridelovalnih stroškov. Stroj — in če le mogoče avtomatičen — naj stopi na mesto človeške sile; če ga ne zmore en kmetovalec, zmore ga zadruga, in ta stroj naj vodi in nadzira inteligen ten delavec, ki mora dobiti in lahko dobi visoko plačo.

Za zgled, kako naj se varčuje s človeško silo, naj nam bodo Amerikanci, ki neprimerno dobro plačujejo tiste delavce, ki jih potrebujejo, a vzlic temu ceneje pridelujejo kakor mi. Poučen je pregled severnoameriških mlekaren. V zedinjenih državah severne Amerike se je v desetih letih, t. j. od leta 1890. do 1900. število mlekaren podvojilo, vrednost mlekaren je zrasla na 153 milijonov kron ali za 120 %, vrednost prejetega mleka se je dvignila za 113 % in vrednost izdelkov za 109 %, dočim je število delavcev zraslo le za 2 %, plača delavcem pa za 40 %. Mlekarnice so se torej podvojile, a število delavcev je ostalo skoraj isto, in tem delavcem se je plača povišala za več kakor za tretjino. To je dokaz za resničnost ameriškega načela, „zboljšanjem strojev in gospodarjenja dvigniti zmoglosti posameznega delavca, obenem mu pa dati priliko za boljši zaslužek“.

11. Kako je na Kranjskem uvesti umnejše Kmetovanje.

Umno kmetovanje je najtežavnejša obrt na svetu; umen kmetovalec mora biti dandanes v svoji stroki teoretiško in praktično naobražen, a poleg tega mora njegovo obrtovanje prevečati pravi trgovski duh. Naše kmetijstvo povzdigniti je naloga in dolžnost kmetovalcev samih, a k tej nameri jih zbuditi in usposobiti ter jih v tem prevažnem delu podpirati in jim iti z vsemi mogočimi sredstvi na roke, je pa sveta dolžnost vseh poklicanih činiteljev.

Privedimo kmetijski stan do spoznanja, da si edino le on sam more izdatno in trajno pomagati ter da naj zaman pričakuje rešitve od kje drugje. Samopomoč naj postane geslo naših kmetovalcev, a poklicani krogi naj kmetovalca podpirajo in ga za samopomoč vzgoje.

V ljutom gospodarskem boju premaga dandanes le močnejši, in sicer gmotno, a še bolj duševno močnejši; zato pa mora biti kmetovalec za svoj lepi poklic tudi izučen.

Vzgoja in pouk edina moreta naš kmetijski narod rešiti. Enako kakor se danes skrbi po mestih za strokovno izobrazboslednjega rokodelca, tako in še v veliko večji meri se mora skrbeti za strokovno izobrazbo kmetovalčev. Tisti rokodelci, obrtniki ali tvorničar, ki dandanes ne pozna svojega orodja, svojih strojev, svojih sirovin, ki ne zna oceniti svojega trgovskega položaja, mora propasti. Zato prepada tudi naš kmetovalec, ker ne pozna svoje zemlje, ne ve, kaj je rodovitnost, ne pozna svojih sirovin, ne pozna življenskih pogojev in notranjega življenja domače živine in nima pojma o tržnem položaju kmetijskih pridelkov in izdelkov. Naš kmetovalec vidi, da v kmetovanju delujejo njemu neznane naravne sile, in ker jih ne ume, jih spaja z vražami in udan v svojo usodo pričakuje vse le od slučajja, t. j. od dobre letine.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 160. Pri nas je obilo češminja in bi rad vedel, če je češminov plod na kakšen način koristno poraben? (A. K. v S. T.)

Odgovor: Sok češminovih jagod je poraben v tiste svrhe kakor limonin sok. Češminov plod nadalje vkuhavajo v sladkorju za kompot in delajo iz njega želé, t. j. plod se skuha, dobljena drozga se očisti kože in pelkov (se pasira) ter se potem s sladkorjem skuha v primerno gosto čežano.

Vprašanje 161. Koliko bakrene galice naj vzamem za namakanje 1 hl pšenice, da jo zavarujem pred snetjavostjo? (J. Ž. v R. S.)

Odgovor: Množina bakrene galice ni zavisna od množine semena, ki se ima namati, temveč od vode, ki je v to svrhu potrebna. Seme naj se namreč namaka 12 do 15 ur v vodi, kjer je $\frac{1}{2}$ odstotka bakrene galice razstopljene. Ker se ta voda lahko večkrat rabi, morete sami presoditi, koliko jo boste potrebovali in koliko bo galice treba.

Vprašanje 162. Sedaj smo po vinogradih porezovali trtam vrhove, zato vprašam, ali jih je bolje pustiti v vinogradu ter jih spomladi podkopati, ali jih je bolje iz vinograda znositi? (I. Ž. v R.)

Odgovor: Porezane trsne vrhove pustiti v vinogradu do pomladi ni pametno, ker se posuše do pomladi in se potem šele spomladi podkopani počasi razkrajajo; dobro pa tudi zato ni, ker se teh vrhov manj ali več škodljivih gliv drži ter se z njimi širijo razne trsne bolezni. Ves les in listje iz vinograda je najbolje kmalu pobrati in v mešanec podelati, da pride kot gnoj nazaj, z ozirom na trsne bolezni je pa še najbolje vse požgati in pepel potresti po vinogradih.

Vprašanje 163. Kako se dobi seme iz smrekovih in mecesnovih češarkov in kdaj se seje?

Odgovor: Seme igličevega drevja je v češarkih precej tesno zaprto ter se na ta način dobiva, da se češarki razpostavijo toploti, vsled česar se razpnejo in seme pada iz njih. Segrevanje češarkov se vrši ali na solncu, ali pa umetno na pečeh, oziroma v nalašč zato prirejenih sušilnicah. Če se češarki grejejo na solncu, razprostrejo se na rjuhi in potem se seme pohira izpod njih. Segrevanje na solncu da manj semena, pa bolje kaljivega. Tudi na krušni ali kateri drugi peči morete češarke greti. Smrekovi češarki se smejo od 30 do 35° C segreti, mecesnovi pa od 38 do 48°. Preden se seme igličevja porabi za setev, se mora nekoliko z vodo poškopriti in zmeti, da odpadejo luskinе, ki se ga drže. Seme se najbolje seje jeseni, a varovati ga je miši.

Vprašanje 164. Imam dve mladi svinjci, ki sta drugače dobri, le to razvado imata, da silno rijeta in glodata tla. Ali se da temu odpomoči? (Fr. Z. v P.)

Odgovor: Glodanje tal more biti razvada, ali pa neki notranji nagon, ki je posledica nepravilne hranitve vsled neprimerne krme. Če je glodanje razvada, potem ni druge pomoči kakor iz hleva odstraniti vse lesene reči. Glodanje lesa pri prasičih je pa največkrat vzrok neprimerna krma, zlasti taka, ki tvori v želodcu preveč kisline. Postavite v hlev posodo, v kateri je mešanica zdrobljenega lesnega oglja in pepela; če bodo prasiči to zmes pokušali, imajo gotovo preveč kisline v želodcu in nehali bodo glodati les. Prasiči glodajo tudi tedaj les, če primanjkuje v krmi rudninskih snovi; v tem slučaju se odmore s polaganjem klajnega apna.

Vprašanje 165. Kot ud mlekarske zadruga imam za krmljenje prasičev dovolj posnetega mleka na razpolaganje, ktero se mi pa večkrat skisa in ne vem, če je kislo mleko za krmo toliko dobro kot sladko, zato vprašam, kakšno je Vaše mnenje. (J. L. v T.)

Odgovor: Kislo mleko prasičem tako dobro prija, kakor sladko, poleti je še celo boljše, ker preprečuje bolezni. Ker ni mogoče vedno pokladati le sladkega mleka in menjava kislega mleka s sladkim ni priporočljivo, zato je najbolje pokladati sploh le kislo mleko. V to svrho imejte dve posodi; v eni naj bo skisano mleko, ki se krmi, v drugi naj se pa mleko kisa. Ko je ena posoda prazna, se začne druga, a spraznjena naj se skrbno osnaži, napolni s sladkim mlekom, in da se hitreje skisa, je pridejati nekoliko kislega mleka iz načete posode.

Gospodarske novice.

* † **Ernest Oser**, sokcijski načelnik v c. kr. kmetijskem ministrstvu ter družbeni častni ud, je umrl 25. t. m. po daljšem bolehanju na Dunaju. Ranjki, ki je bil jako ljubezniv, vesten in razumen uradnik, je bil zelo naklonjen naši deželi, kjer je imel rodbinske zveze, zato je imela naša družba na njem veliko zaslonbo. Bodi blag spomin vrlemu pokojniku!

* **Navodilo razstavljalcem v Krškem.** 1. Vsak razstavljalec mora naznaniti vsaj do 5 oktobra:

- a) svoj natančen naslov,
- b) kaj razstavi in koliko (grozdja najmanj 3 kile),
- c) koliko bo imel mošta in
- d) koliko ima še starega vina na prodaj.

2. Za razstavo namenjeno vino mora biti najkasneje do srede, dne 8, grozdje in sadje pa najkasneje do petka dne 10. oktobra dopoldne v Krškem.

3. Grozdje je trgati neposredno pred pošiljatvijo, in sicer tako, da se vsakega grozda če le mogoče še drži kos lesa z listom; prinesiti se smejo tudi celi šparoni. Vsako vrsto grozdja je zaznamovati z imenom. Priporoča se grozdje prinesiti, in sicer skrbno vloženo med trtno listje, ker se na vozovih preveč zmasti.

4. Razstavljeno grozdje in sadje je last podružnice.

5. Za razstavo namenjena vina (mošt in stara vina) je poslati v čednih, dobro zamašenih steklenicah (buteljkah), in sicer — ker se bo pri pokušnji prodajalo, — od vsake vrste po najmanj 5 litrov. Na steklenicah naj bo zaznamovano: letnica, kraj in lastnik. Skupilo za prodano vino pripada lastniku, neprodano pa ostane na njegovo razpolago do četrtega, dne 16. oktobra. Kar bo še tega dne vina ostalo, bo lastnina podružnice.

6.) Razsojevalni odbor (gg: V. Auman, grof A. Barbo, vodja R. Dolenc, I. Globočnik, F. Gombač, dr. T. Romih, B. Skalicky) bo razstavljene predmete presodil v soboto, dne 11. oktobra popoldne.

* **Grozdna in vinska razstava v Krškem**, ki jo priredi krška kmetijska podružnica dne 12 in 13. oktobra t. l., ima glavni namen pokazati napredek v kletarstvu in glede prenovljena opustošenih vinogradov v krškem okraju v zadnjih 10tih letih. Dolžnost vsakega vinogradnika krškega okraja je, da pošlje na to razstavo nekaj svojih najboljših pridelkov, in sicer najlepše grozdje iz ameriških nasadov ter najboljši vinski pridelek starih in novih trt. Vino, ki bi imelo kak poseben duh, bodisi po plesnivcu, drožah, ali bi celo cikal, se sploh ne bo razstavilo, kajti z vinsko razstavo, odnosno vinsko pokušnjo, se namerava pridobiti krškemu okraju dobro ime, in ne nasprotno,

Da ne bodo imeli posamezni pošiljalci vzorcev nikake škode, bo pokušnja vin proti primernemu plačilu. Čegar vino bo najboljše, bo tudi največ skupil. Kdor se misli te razstave udeležiti, naj se čimprej javi kmetijski podružnici v Krškem, in od nje dobi potem posebno navodilo, kaj in koliko ima poslati in kako mora zaviti. Glede grozdja pripomnimo sedaj le to, da naj se ono grozdje, ki se misli razstaviti, že sedaj na trti pridno čisti in pazi, da se ne pokvari.

* **O oddaji kobil** dne 25. t. m. v Gradcu, ki jih je prodajal vojaški erar kot za vojaške namene vsled starosti nerabne, a za pleme sposobne, se mora samostalni konjerejski odsek naše družbe nad vse grajalno izreči in bo poskrbel, da merodajni činitelji v bodočnosti ne bodo imeli ne ooseka in ne konjerejcev na ta način za norca. Konjerejski odsek je dobil od oblasti nalogo skrbeti za čim boljše razglasitev glede oddaje kobil, je to nalogo zvršil in je celo sam poslal pooblaščenca v Gradec, da bi kupili za tiste kranjske konjerejce, ki sami ne morejo v Gradec. Odsekovi zastopniki so imeli nalogo kupiti nad 20 kobil in je vrhutega prišlo blizu 50 kranjskih posestnikov osebno v Gradec, da bi tamkaj kupili kobile, katerih pa takorekoč ni bilo, kajti oddati je bilo za vso Štajersko, Koroško in Kranjsko 12, reci dvanajst kobil, od katerih je ena ostala na Štajerskem, pet jih je šlo na Koroško in šest so jih kupili Kranjci. Tu so pač vojaške oblasti naredile iz prav subega komarja volikega slona, vsled česar so prizadele našim konjerejcem ogromno škodo, kajti po malem računano se je nad 2000 K potnih stroškov nepotrebno prož vrglo.

* **Tomasove žindre** bo imela naša družba v drugi polovici meseca oktobra na razpolaganje kakih 5 vagonov, ki jo je slučajno dobila po primerni ceni iz Belgijskega. Ta žindra ima 16 % vse fosforove kisline in stane 7 K 25 h. Kdor hoče od te primerno cene žindre za jesensko gnojenje kaj dobiti, naj jo izvoli nemudno naročiti. — Odkritosrečno pa povemo, da se tudi pri tej ceni še vedno bolj izplača rudninski superfosfat.

* **Umetna gnojila** za jesensko gnojenje travnikov, in sicer rudninski superfosfat (popolno, cenejše in boljše nadomestilo za Tomasovo žindro), kostno moko, kajnit in kalijevo sol ima družba vedno v zalogi in prosi pravočasnih naročil, da se bo moglo vsaki želji takoj ustreči. Rudninski superfosfat je po 7 K 25 h, kostna moka po 9 K, kajnit po 5 K in kalijeva sol je po 12 K 60 h. Vse cene veljajo z vrečami vred za 100 kg, postavljenih na ljubljanski kolodvor ali v družbenem skladišču. Vsa gnojila se oddajajo le v celih vrečah po 100 kg, izvzemši kalijevo sol, ki se dobiva tudi v vrečah po 50 kg.

* **Lanene tropine** bo imela družba od sedaj naprej skozi vso zimo zopet v zalogi, in sicer 100 kg po 9 K 50 h z vrečo vred.

* **Sol za živino** priskrbuje družba tistim gg. udom, ki sami ne morejo ponjo v Ljubljano, po 10 K 56 h za 100 kg z vrečo vred in je naročilom za sol vsekdar priložiti denar, ker se drugače naročitev ne zvrši.

* **Semensko žito** za ozimno setev je popolnoma pošlo.

* **Dvanajsta konjska dirka v St. Jerneju.** Ta dirka se je vršila 14. septembra po znanem sporedu. Dirkalo je vsega skupaj 26 konj. Uspehi so bili naslednji:

V I. oddelku, t. j. pri dirki tri- in štiriletnih kranjskih žrebcev in kobil (daljava 2400 m) je prišel prvi na cilj Frančišek Završek iz Dol. Prekope v 5 min. 48⁶/₁₀ sek. (darilo 200 kron), drugi Alojzij Mencin iz Drame v 6 min. 6 sek. (darilo 50 K), tretji Alojzij Baniš iz Smednika v 6 m. 25⁶/₁₀ sek. (darilo 25 K).

V II. oddelku, t. j. pri dirki starejših kranjskih žrebcev in kobil (daljava 2400 m) je prišel prvi na cilj Alojzij Baniš iz Smednika v 5 min. 47⁶/₁₀ sek. (darilo 100 K), drugi Frančišek Župančič iz Rakovnika v 5 min. 56²/₁₀ sek. (darilo 50 K), Josip Jankovič iz Št. Jerneja v 6 min. 23²/₁₀ sek. (darilo 25 K).

V III. oddelku, t. j. pri dirki konj brez razločka starosti in spola (daljava 2400 m) je prišel prvi na cilj Ivan

Rabzelj iz Škocijana v 5 min. 35⁴/₁₀ sek. (darilo 100 K), druga Ana Jankovič iz Št. Jerneja v 5 min. 49 sek. (darilo 50 K), tretji Ivan Kovačič iz Maharovca v 5 m. 49⁴/₁₀ sek. (darilo 25 K).

V IV. oddelku, t. j. pri gosposki dirki s parom knj (daljava 2400 m) je prišel prvi na cilj Frančišek Završek iz Dol. Prekope v 6 min. 43⁴/₁₀ sek. (srebrnina 100 K).

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Grozdna, vinska in sadna razstava v Krškem.

Kmetijska podružnica krška priredi v nedeljo in ponedeljek, dne 12. in 13. oktobra, v šolskih prostorih v Krškem

grozdno, vinsko in sadno razstavo

za politični okraj krški, spojeno z razstavo kletarskega in vinogradniškega orodja, po naslednjem sporedu:

V nedeljo, dne 12. oktobra:

- 1.) Ob 9. uri: slovesna otvoritev razstave.
- 2.) Od 10. do 12. ure: poučni govori.
- 3.) Ob 2. uri popoldne pokušnja raznih vin krškega političnega okraja.
- 4.) Izlet v krško okolico.

V ponedeljek, dne 13. oktobra:

1. Ob 9. uri: praktična razkazovanja raznih kletarskih in vinogradniških priprav.
2. Ob 10. uri: razdelitev častnih daril in nagrad v gotovini, in sicer:

A. Častna darila:

- 1.) 2 srebrni kolajni c. kr. kmetijskega ministrstva.
- 2.) 3 deželna darila,
- 3.) 2 bronasti kolajni c. kr. kmetijskega ministrstva.
4. 4 bronaste kolajne c. kr. kmetijske družbe kranjske.

B. Nagrade v gotovini kmetijske podružnice v Krškem.

1. 5 nagrad po 10 kron,
2. 10 > > 5 >

Skupaj 26 daril in nagrad.

- 3.) Izlet v krško okolico.

Kmetijska podružnica v Krškem.

Listnica uredništva.

I. Š. v N. Nam ni znan naslov nobenega prodajalca kraškega brinja; morda se nam kateri prijavi vsled teh vrstic.

A. S. v Z. Proti vranam, ki jeseni turščico napadajo, ni drugega sredstva kakor postavljanje stražil.

I. Ž. v R. S. Petijot, ki na zraku sčrni, pretočite, da pride zelo v dotiko z zrakom, da res sčrni in se skali, potem ga pa na običajni način očistite. Petijot morete brez vse skrbi pomešati z jabolčnikom.

J. S. v Č. Vrči za izdelovanje sodovice na domu so različno narejeni in je pri vsaki sestavi drugo navodilo za porabo. Ker mi Vašega vrča ne poznamo, Vam tudi ne moremo dati navodila, ki ga pa gotovo dobite pri tvrdki, pri kateri je bil vrč kupljen. Običajno se rabi za tvorjenje ogljikove kisline vinska kislina ter dvojnoolglikovokisli natron; prve je vzeti za vsak liter vode 14 gramov, drugega pa 16 gramov.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi stran 32 K, na 1/2 strani 16 K, na 1/4 strani 10 K in na 1/8 strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 18. V Ljubljani, 30. septembra 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 27. septembra 1902. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K —.— h do K —.— h; nemška detelja (lucerna) K —.— h do K —.— h; gorenjska repa K 80.— h; laneno seme, domače ozimno K 31.— h do K 31.50 h; konopno seme K 20.— h do K 22.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fizol: Rudeči ribniški K 9.50 h; rudeči Hrvat K 8.80 do K —.—; prepeličar (koks) K 10.50 do K —.—. (Vse cene semen in žola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Sube češplje: v dimu sušene K —.— h do K —.— h. brez dima sušene K 12.— h do K 19.— h.

Orehi domači: K 27.— h do K 28.— h.

Ježice nove: K 4.— h do K 6.— h za 100 klgr.

Med čist: po K 72.— h do K 75.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h.

„ težke od 30 do 45 kg „ 74.— „ „ 76.— „

„ lahke „ 74.— „ „ 74.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličeve kože po K 1.45 h do K 1.55 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 68 do — h za kg.

Druge vrste 34 do 55 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10.50

„ kun belic „ 22.— „ 24.—

„ rumenic „ 30.— „ 36.—

„ dihurjev „ 6.— „ 6.50

„ vidr „ 17.— „ 18.—

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 komadov.

Pepelika (potoši) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 27. septembra 1902. Pšenica K 8.— h, rž K 6.75 h, ječmen K 6.70 h, oves K 7.— h, ajda K 7.75 h, proso K 8.— h, turšica K 6.85 h, seno K 3.60 h, slama K 3.25 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 27. septembra 1902. Pšenica spoml. K 7.25 h, rž K 6.55 h, oves K 5.98 h, turšica K 5.98 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Narodno gospodarsko društvo

v Staremtrgu pri Rakeku

išče

(77—2)

dobro izvežbanega sirarja,

kateri je že deloval pri kaki mlekarni na par. — Plača po dogovoru. Prošnje poslati je na gorenje društvo do 20. septembra t. l.

Stanje hranilnih vlog:

16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:

okroglo 370.000 kron.

✂ Mestna hranilnica ljubljanska ✂

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od uložitnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila ulagateljem.

Za varnost ulog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da ulagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

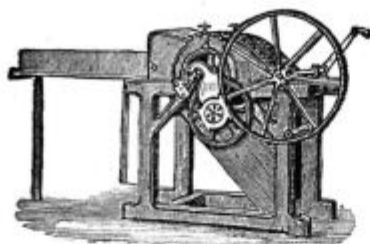
Denarne uloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na na leto 6% izposojenega kapitala. (64—6)

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 1/2% do 5%.

Tovarna za kmetijske stroje
Konrada Prosch-a,
 v Celovcu; Adlegasse šte. 19

priporoča svoje
 najnovejše zboljšane
 mlatilnice, slamorez-
 nice, gepeljne, trijerje,
 rebljače, postavljene
 franco do vsake želez-
 niške postaje pod jam-
 stvom in razne druge
 za kmetijstvo potrebne stroje, ter tudi take za vodo-
 vode, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev
 na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (68-5)

Cenike pošilja zastoj.

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje
 in grozdje
 s trajno delujočem dvojnem in
 pritiskem vravnajočem pritiskalom
 „Herkules“, ki zajamčeno opravi
 20% več dela kakor koli druga
 stiskalnica.

! Hidraulične stiskalnice!
 Sadni in **MLINI,**
 grozdni
 grozdni roblači,
 popolne moštarne, stalne
 in vozeče,
 stiskalnice in mlini za izdelovanje soka
 iz malin, ribezla i. t. d.

Pluge za oranje vinogradov.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje
 in ljupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovane škropil-
 nice „Sifonija“ za uničenje peronospore in krvave uši.
 Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot po-
 sebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & dr.

tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par
 na Dunaju, II/1. Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z nad 490 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnam.

Obširne cenike zastoj

Zastopniki in prekupci se iščejo. (57-8)

C. kr. ekonomični urad v Biogradu
 (Zaravecchia) Dalmacija (76-2)

bo prodal od 25. septembra do 10. oktobra t. l.

400-500 hektolitrov mošta

Ponudbe pošiljati je goriomenjenemu uradu.

Mlatilnice

ročne ali za gepelj od K 100— do 235—
 ter vsakovrstne čistilnice, mlino
 za žito in sadje, cevi in trombe za
 vodovode, kakor vsakovrstne druge
 stroje in potrebščine najboljše vrste
 ima v zalogi (60-6)

Fran Zeman

Ljubljana, Poljanska cesta.

Gepeljni
 vseh vrst od K 100— do K 240—

Petrolejski motorji
 Za 1, 2, 3 in 4 konjske sile.
 K 700—, 900—, 1200—, 1600—

Največja zaloga

laškega brinja

in [suhih bosniških] češpelj za žganje kuhati je pri

Franc Dolenz-u (81-1)

v Kranju in Škofji Loki.

Tako težke
 prasiče

vzgojite v 11 mesecih, če pridevate krmi

Barthelnovo poklajno apno.

Tako je pisal gosp. J. Metzler 9. 12. 1895:

Z Vašim poklajnim apnom dosegel sem v 11 mesecih
 pri navadnemu domačemu prasičku

težo 250 kg (63-4)

Barthelnovo poklajno apno je najboljšje
 in najcenejše sredstvo za vzgojo mlade živine; pri kravah
 pospešuje, da iste več in boljše molzejo; preprečuje kosto-
 lomnico, potem otrpnenje pri žrebetih, teletih in prasičkih;
 preprečuje glodanje lesa. ter da živina ne pije gnojnice in
 pospešuje pri kokoših valenje jajc itd. itd.]

Popis z ocenami brezplačno.

En zavoj tega poklajnega apna 5 kg za
 poskus stane 2.— K pri

M. Barthelnu in drug.,

na Dunaju X., Keplergasse 20.

Dopisuje se slovensko!

Bukov žir ali zrnje (bukovce),
sveže smrekove storže in
smrekovo seme, kakor tudi
suhe jedilne gobe, sejalni
želod, posušen želod, seno,
češminje, potem krompir
(tudi cele vagone) (74-3)

kupuje po najvišjih cenah debelo in drobno

Jos. Leuz,

trgovina z deželnimi pridelki
Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Priporočam p. n. občinstvu svojo zalogo vsakovrstnega
orodja za kovače, mizarje, kleparje, ključarje itd. — Za stavbe:
traverze, šine, portland- in roman cement, štorjo, žplezo za vezi,
okove za okna in vrata, štedilnike (Sparherde).

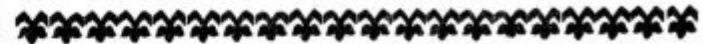
Za poljedelce: Najboljše vrste mlatičnice, gepeljne, slamo-
reznice, čistilnice, železne pluge, sesalke (Saugpumpen), cevi za
vodovode, dalje nagrobne križe, vlitte kotle, jeklo, fino štajersko že-
lezo in vsakovrstno kuhinjsko opravo. (31-16)

Zagotavljajoč najboljše postrežbe se priporočam za obilen obisk

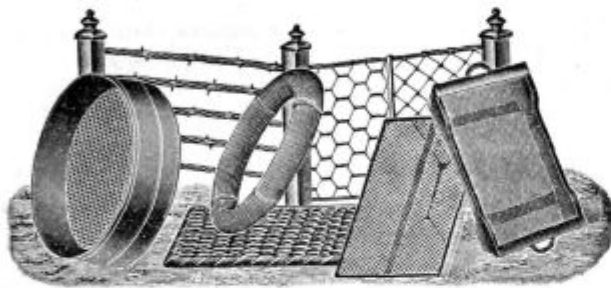
A. SUŠNIK,

trgovec s špecerijo in železnino

Zaloška cesta (Udmat) št. 15.

● Praktične in cene žične ograje. ●

EVGEN IVANC, Sodražica (Kranjsko)

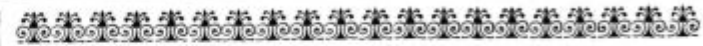
izdelovatelj žičnih pletenin in trgovina z lesenim blagom.

Priporoča slav. občinstvu v naročbo vsakovrstne mreže
iz žice, za ograje vrtov, kurjih dvorišč, preprečke v oknih in
linah, za presejanje peska in gramoza itd.

Pocinkano jekleno žico z bodali za ograje gozdov, paš-
nikov itd.

Elastične mrežaste modroce, za postelje v raznih velikostih;
vsakovrstne žične tkanine, za stroje, mline, okna, mesne sitence itd.
raznovrstna sita in rešeta za tovarne, mline, čiščenje žita itd.
po najnižji ceni. (9-12)

☞ Ceniki na zahtevanje brezplačno. ☜

V Avstriji ne dela noben kmetijski stroj konkurence
našemu

posnemalniku za mleko „AUSTRIA“

(Austria-Milch-Centrifuge)

kar se tiče glede lahkega in gotovega toka, ednostavnosti, lahkega
osnaževanju, priprosti ročnosti itd.

Vsakemu kupcu posnemalnika „Austria“ plačamo takoj

☞ 100 kron v gotovini ☜

kdor nam dokaže nasprotnost.

Odjemalem teh posnemalnikov damo iste 4 tedne
na poskus in večletno jamstvo.

Cenike razpošiljamo zastonj in poštnine prosto.

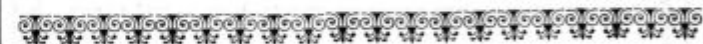
Avstrijska družba za posnemalnike

(Oesterr.-Separatoren-Vertribs-Gesellschaft)

H. WILLMANN & JUST

(62-7)

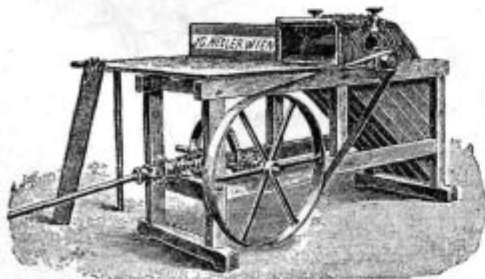
Dunaj, Währingerstrasse 147.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

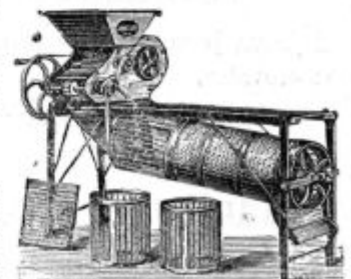
Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito)
v natančni izvršitvi.

Sušilnice za sadje in zele-
njavo, škropilnice proti pe-
ronospori. Mehovi za žvep-
lanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice
(preše) za vino in sadje različnih sestav.
Slamorenice jako lahke za goniti in po
zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno
in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne
poljedelske stroje prodaja v najboljši
izvršitvi.

IG. HELLER na Dunaju, II/2, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Centki brezplačno!

(30-17)

☞ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☜

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikačajo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Mlinarjem naznanja, da proda po prav nizki ceni: dva stola valjarjev (Walzenstühle), mlinske kamna tri pare francoskih in en par kranjskih, in drugo mnogovrstno mlinsko orodje vse še v dobrem stanu Janez Stele v Zalogu pod Ljubljano. (160)

Šest prasičkov in nekaj svinj, jorkširske pasme, prav lepe, ima naprodaj Karol Počivalnik, hotelir v Ljubljani, sv. Petra cesta. Cena po dogovoru. (170)

Vse potrebno sirarsko orodje, kotel vsebine 300 l., posnemalnik, hladilnik, pinjo »Viktorija«, kakor tudi za razpošiljanje 200 l. mleka dnevno potrebno posodo ima naprodaj mlekarska zadruga občine Jablanica v Vrbi. (171)

Lep travnik je naprodaj v Crnvasi poleg velike ceste v Lipah v meri 3 hektare 8 arov 20 m². — Pismene ponudbe sprejema Anton Belec v Št. Vidu nad Ljubljano. (172)

Bika plemenjaka, čistokrvnega pingavca, 22 mesecev starega in eno kravo s tretjim teletom, tudi čistokrvna pingavka, proda Josip Seidel, posest. v Spod. Šiški. Cena po dogovoru. (173)

Bika simentalke pasme, 19 mesecev starega proda Blaž Zakotnik, posestnik v Košezah št. 11. Cena po dogovoru. (174)

Krompir, seno in slamo kupuje v vsaki množini: Oton Homan v Radovljici. (175)

Brejo svinjo jorkširske pasme želi kupiti Franc Pirc, Žigmarice pošta Sodražica. (176)

Kmetovalca 20 letnikov, deloma broširanih, prav snažnih odda skupaj letnik po 1 K 20 h Fr. Trošt na Igu. (177)

Bika, pingavske pasme, 1-28 cm visok, 23 mesecev star, proda Anton Mrak, posestnik v Radovljici (Pred trg). Cena po dogovoru. (178)

ALBIN C. ACHTSCHIN

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 8

priporoča se za izvršitev vsakovrstnih

▲ ključarskih, stavbenih in umetnih del ▲

za napravo in vpeljanje vodovodov po hišah in celih občinah. (80-1)

Izdeluje nove in popravlja stare strelovode.

Naprodaj je tudi en velik gepel po prav nizki ceni.

Cementne cevi

v 14tih velikostih od 5 do 100 mm v premeru; korita za svinje, pokriva in predstavlke za studence, sohe za žičnate ograje, mejnike, nagrobnike. Na celem jugoslovanskem edina izdelovalnica cementnih (79-1)

mozaičnih ploč,

v krasnih bojah za tlakanja cerkev, koridorjev, verand, vež, trotirjev i. dr. izdeluje in priporoča

= JOS. MURSA =

na Krapji pri Ljutomeru.

☞ Ceniki zastoj in franko. ☜

Tvornica kemijskih izdelkov

(Fabrik chemischer Produkte)

v Reki.

Umetna gnojila

vsake vrste izvzemši

Tomasovo žlindro,

ki je na jugu Avstrije predraga, da bi bila za kmetovalce.

Namesto Tomasove žlindre priporočamo rabo bolj vplivajočega (65-5)

rudninskega superfosfata

s 14 do 16% raztopne fosforove kisline.

Naš rudninski superfosfat s 14 do 16% raztopne fosforove kisline ima v sebi najmanj 14% v vodi raztopne fosforove kisline in 0.75 do 2.0% v citratu raztopne fosforove kisline. Jamči najmanj za 14% v vodi raztopne fosforove kisline. (P₂ O₅).

Kathreinerjeva
= Kneippova
sladna čava. =

Nobena gospodinja
naj ne odlašaja dalje
uvesti to zdravo in
ukusno kavinopijačo.

FR. STUPICA

trgovina z železnino, in kovinami, zaloga štedilnikov, poljedeljskih strojev, mlatilnic, (gepelnov) vratil, slamoreznic, čistilnic ali pajkelnov, preš za sadje in grozdje, plugov, kotlov za žganje kuhati, žag, nagrobnih križov, vag, tromb (pump) za vodovode in cevi, traverz, železniških šin, razne plehovine, vedno svežega romanin portland-cementa (55-8) itd. itd.

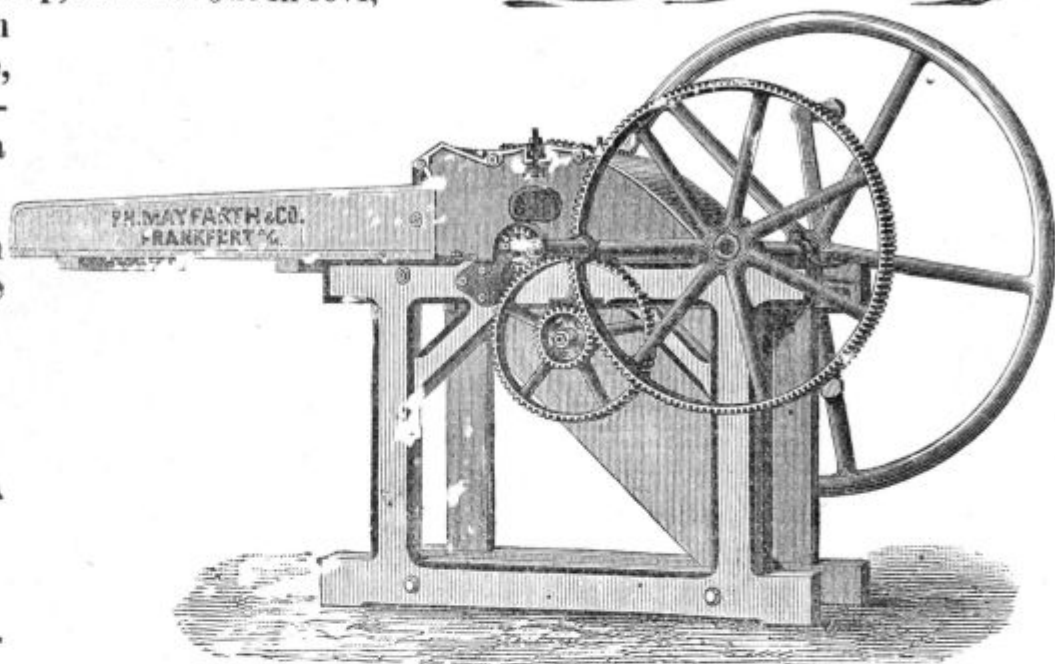
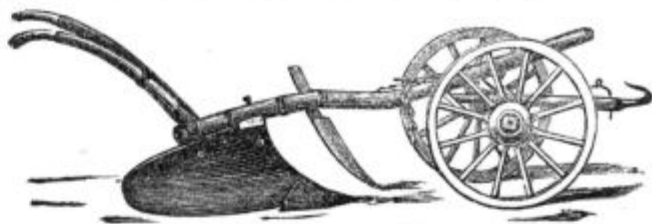
Posebno priporočam dobro, vedno sveže

špecerijsko blago

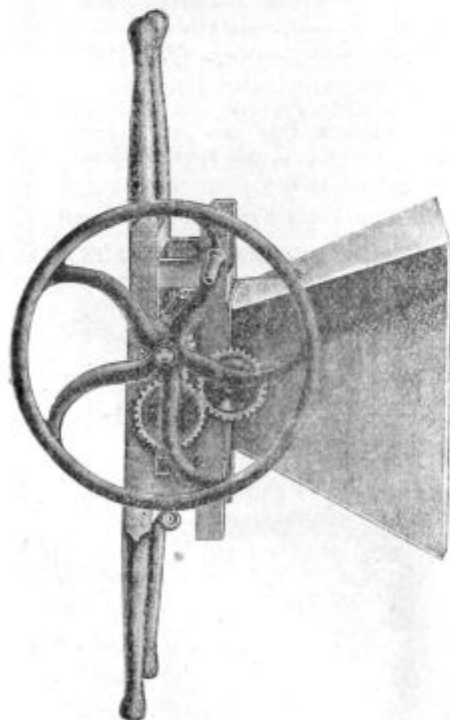
FR. STUPICA

v Ljubljani,

Mar. Terezije cesta 1.

Ako si želite

kupiti najnovejše škarnice (preše) in mlince za grozdje in sadje z kamenitimi in tudi z železnimi valerji, razdrobilnice, mlatilnice, gepelne čistilnice, (trierje) pajkelne, slamoreznice, motorja in sploh vse druge stroje za kmetijstvo in rokodelce, kakor tudi vso drugo železnino, Marijacejske kotle, bakrene kotle za žganje, štedilnike, peči, fino pozlačene nagrobne križe, okove za okna in vrata, traverze, železniške šine, vedno sveži cement in fino štajersko železo i. t. d.

vse to dobite

najboljše

in

najcenejše

pri

Karol Kavšek-a nasl. (75-2)

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Slovenske cenike pošiljava zastoj in poštne prosto.

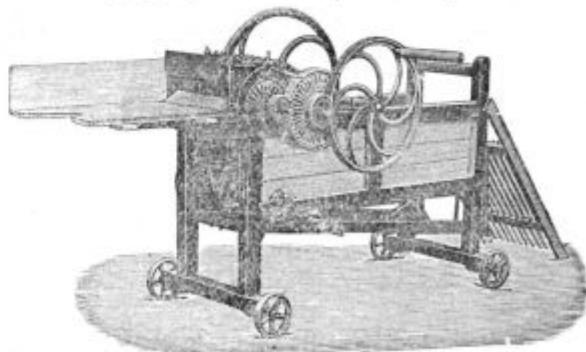
Naznanilo in priporočilo.

Vsojamo si našim p. n. odjemalcem vljudno naznaniti, da smo našo dosedanjo zalogo, pod vodstvom gospoda **IVANA KOMATIČA**, iz Figabirtovega dvorišča

preselili v hišo pri Dunajski šrangji na dvorišču.

Tu bomo imeli veliko izbiro vsakovrstnih poljedeljskih strojev kakor znano najboljše vrste po zmernih cenah, ktere na korist vsakemu odjemalcu najtopleje priporočamo.

Posebno priporočamo izborne slamoreznice patent „Austria“, po ameriškem sistemu urejene patentovane kosilne stroje, mlatilnice zelo močne s patentovanim pokrovom ter tečajji iz mede (Messing) na kroglje, prav izvrstno tekoče, itd.

Postavljanje strojev z gepeljni preskrbimo brezplačno, ter jamčimo za popolnost vsakega stroja. Manj premožnim damo naše stroje tudi proti plačilu na obroke.

Z velespoštovanjem (59-8)

K. in R. JEZEK

tovarna kmetijskih strojev in livarna železa v Blanskem. (Potovalni zastopnik naše tvrde je tudi gosp. Ivan Novak.)

FR. ŠEVČIK,

puškar in trgovec z orožjem v Ljubljani

Židovska ulica št. 7.,

priporoča vsem prijateljem lova svojo veliko zalogo raznovrstnih pušk najnovjših sistemov, samokresov, patronov in drugo strelivo, nadalje prijateljem

ribolova

raznovrstne palice za ribnice, vsakovrstne vrvice (Schnüre), trnike, umetne muhe (Kunstfliegen mit einfacher und Doppelangel) itd. itd. (14-9)

Vsa popravila izvršuje trajno, točno in po najnižji ceni.

Tiskarna J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani, na Bregu št. 12

se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del: vizitnic, kuvertov s firmo, trgovskih cenikov, računov, plakatov, tabel, mrtvaških listov itd.

Vsa dela se izvršujejo lepo in hitro po najnižjih cenah.

Nadalje priporoča svoj

prvi in edini litografični zavod na Kranjskem,

v katerem se izdelujejo krasne slike, etiketi razglednice itd. na zahtevanje tudi v več barvah. — Izdelujejo se tudi litografirane vizitnice, poročne karte, računi in sploh vsa litografična dela po konkurenčnih cenah.

Odlikovana kotlarska obrt

Ant. Križnič-a

v Kanalu
na Primorskem.

Priporoča

žganjarske kotle vseh sistemov

k praktičnemu kuhanju žganja. — Za izborne delovanje vsakterih svojih žganjarskih kotlov jamči.

Ilustrovan cenik pošilja franco.

Slavne mlekarнице in sirarnice, zahtevajte ilustrovan cenik vseh vrst in sistemov **sirnih kotlov**, katerega razposiljam brezplačno in franco.

Da se vsa dela trpežno, čedno in solidno izdelata, daje popolno poročstvo.

Mlekarnicam in kmetijskim zadrugam dovoljujem plačila na obroke (18-10)

Franc Bremc,

ključarski mojster v Ljubljani,

Cegnarjeve ulice št. 12 (Vodmat)

priporoča se za izvršitev vsakovrstnih

ključarskih, stavbenih in umetnih del

nadalje za izvršitev in napeljavanje vsakovrstnih mrež za ograje pri vrtilih, potem mreže za modroce itd., itd., po najnižjih cenah. (13-9)

Vsi kmetovalci

se lahko pre-
pričajo, da je
najboljše
sredstvo
konje, krave,
telice, vole,
prašiče ovce
itd., obdržati
zdrave,
močne, ječe
in debele če
se jim prime-
suje k krmi

živinski prašek

iz lekarne

I (43-9)

Piccoli „pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoj 1/4 kg stane 50 vinarjev, 10 zavojev 4 Krone.

Zunanja naročila po povzetju.

Blag. gospod

GABRIJEL PICCOLI,

lekar,

dvorni založnik Nj. svet. papeža Leona XIII.
v Ljubljani.

Podpisanec si uojoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodčnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrih in obistih.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Ze mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodečno tinkturo, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odl. spoštovanjem

Momjan (Istra), 6. oktobra 1900.

b II (43-5)

Don Peter Franceschini, župnik.

Železnato
vino

LEKARJA
Piccoli - ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe

Edina
zaloga na
Kranjskem
lekarna
PICCOLI
„pri Angelju“
Ljubljana
Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K.
Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju. III (43-9)